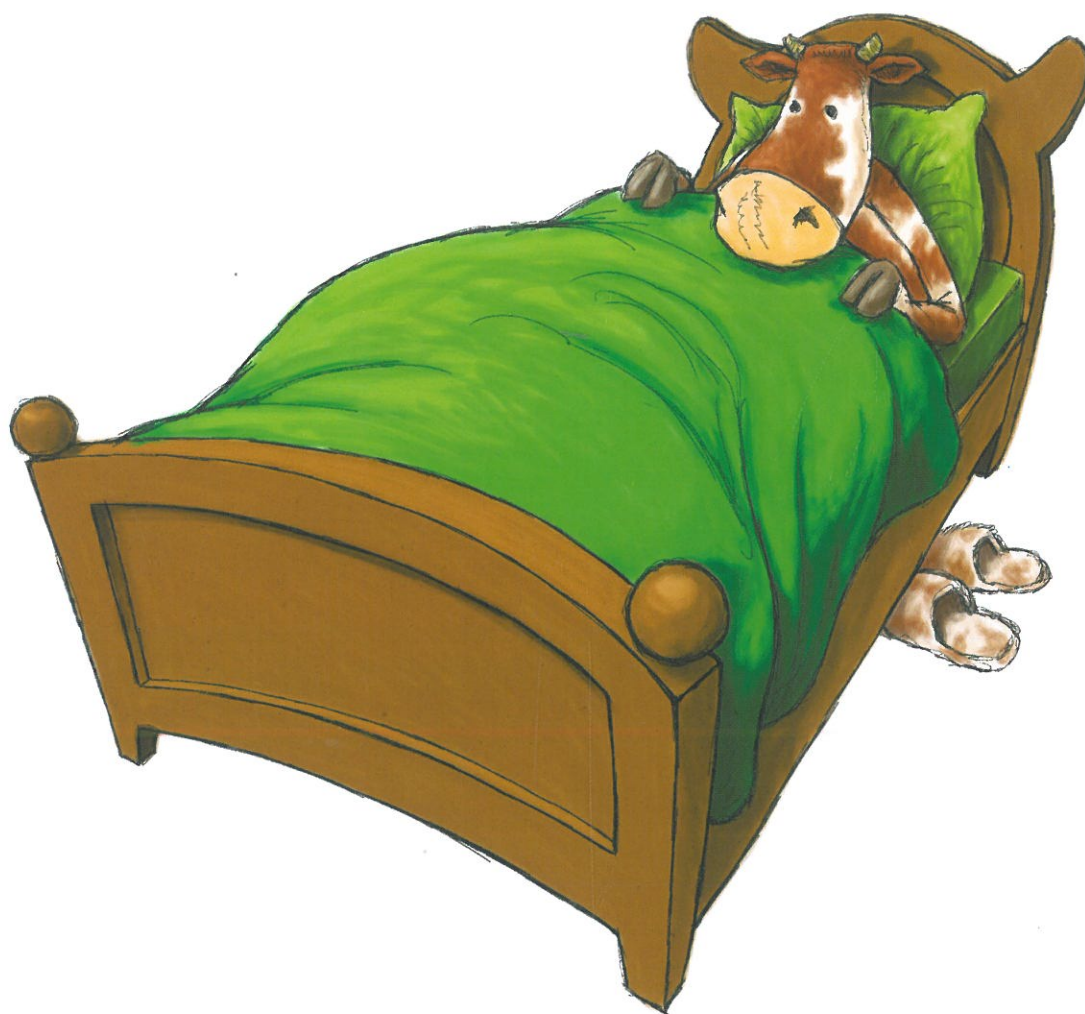

Studieteksten

Het **hoofdonderwerp** is datgene waar een verhaal over gaat, datgene waarover iets gezegd wordt. Voor het hoofdonderwerp gebruik je meestal één woord. In de volgende tekst bijvoorbeeld is het hoofdonderwerp: ligboxenstal.

Als de koeien niet in het weiland rondlopen, staan ze in de stal. In Nederland houden de meeste veehouders de koeien in een ligboxenstal. Hier kan de koe vrij rondlopen en heeft ze haar eigen 'bed' of box. Deze boxen worden van elkaar gescheiden door metalen buizen. Het 'bed' van de koe varieert per stal: strooisel (zaagsel of strovezel), een rubberen mat of een luxe koematras.

Een boek heeft meestal ook een **titel**, ook delen van een boek hebben vaak een titel: de hoofdstuktitel. De titel is de naam van een boek of tekst.

Die naam geeft vaak ook aan waar de tekst over gaat.

Boven de tekst over de koeien in de stal had als titel kunnen staan:

Een ligboxenstal voor koeien.

Op welke vraag krijg je een antwoord als je een tekst leest?

Dit noemen we de **centrale vraag**.

Centraal betekent: wat in het midden ligt, waar alles om draait.

Dus bij een tekst: waar het vooral over gaat.

De tekst over de koeien geeft bijvoorbeeld een antwoord op de vraag:

Wat is een ligboxenstal? Dat is dus de centrale vraag. Was je eigenlijk op zoek naar informatie over koeienrassen? Dan kun je deze tekst dus niet gebruiken.

De centrale vraag achterhaal je door een tekst goed te lezen. Vraag jezelf na het lezen van de tekst af: Wat heb ik van deze tekst geleerd? Wat ben ik door deze tekst te weten gekomen?

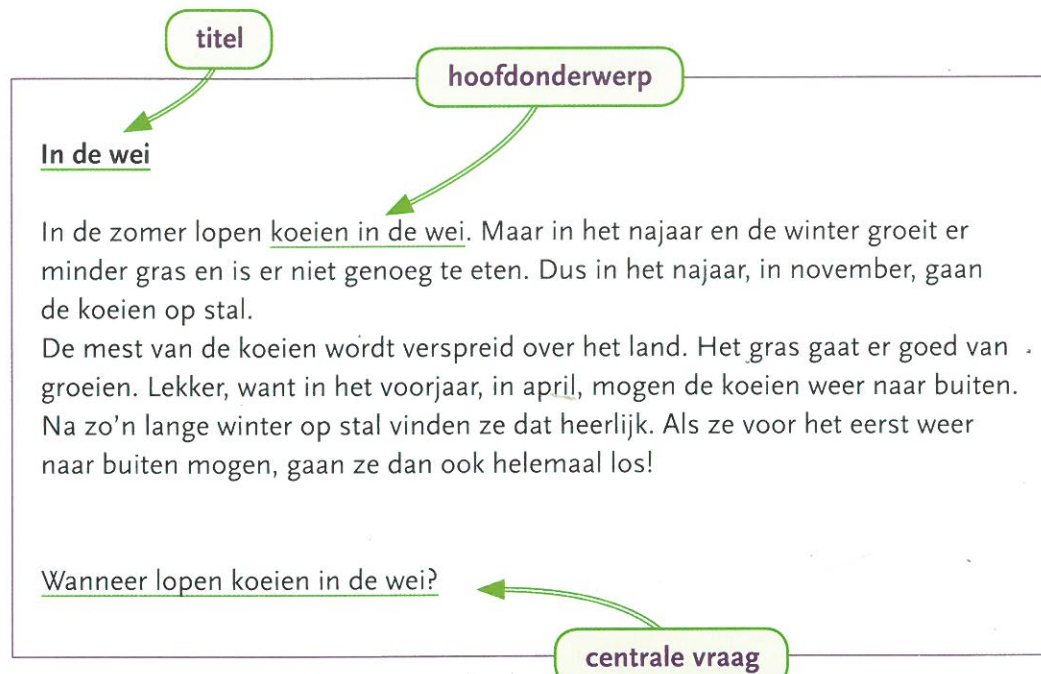
In het kort Hoofdonderwerp en centrale vraag Studieteksten

Walvissen zwemmen in zee. Maar ze moeten wel steeds ademen. Dan komen ze boven water en persen ze lucht uit.

Hoofdonderwerp: heel in het kort waar een tekst over gaat.

Titel: de naam van een tekst, geeft vaak weer waar de tekst over gaat.

Centrale vraag: de vraag waarop een tekst een antwoord geeft.

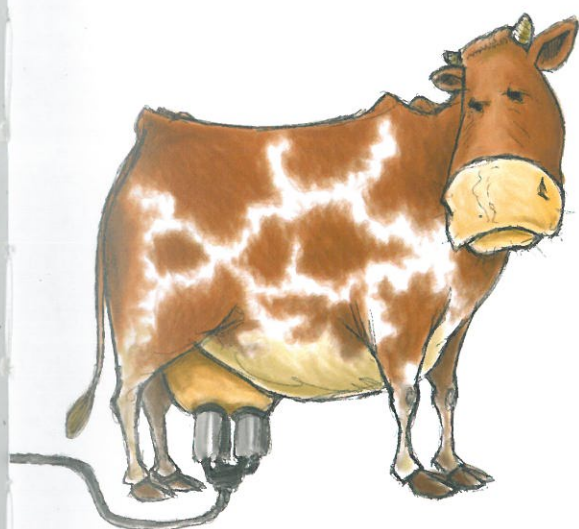
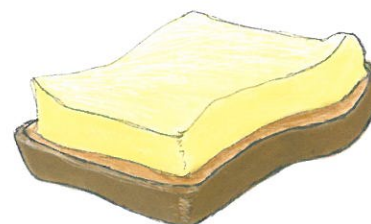
Studieteksten

GEBRUIK HIERBIJ WERKBOEK BLZ. 2

Bron 1 (opgave 1)

Boter wordt gemaakt van het vet in de melk. Dit wordt room genoemd. Om die room uit de melk te halen, wordt de melk snel rondgedraaid in een *centrifuge*. De room wordt opgevangen in een vat en kort verhit (gepasteuriseerd) om schadelijke *bacteriën* te doden. In de boterkarn wordt de room stevig heen en weer geschud (dat heet karnen). Hierdoor wordt het vocht verwijderd en klonten de boterkorrels (kleine stukjes boter) aan elkaar. Daarna komt er wat zuur bij de boter om de smaak en de houdbaarheid te vergroten.

Bron 2 (opgave 2)

Kaasmaken begint op de boerderij, waar de koeien in het weiland lopen. De koe eet gras. Dat gras verteert in de magen van de koe en wordt in de uier omgezet in melk. De boer melkt de koe twee keer per dag. Van de boerderij gaat de melk naar de fabriek.

In een kaasfabriek wordt van de melk kaas gemaakt.

Na de bereiding gaan de nog zeer jonge kazen naar een pakhuis, een grote koele opslagplaats.

De meeste Nederlandse kazen moeten minstens vier weken rijpen in het pakhuis. Het rijpen is nodig om de kaas zijn eigen smaak te laten krijgen. Ook worden de kazen regelmatig gekeerd, zodat ze mooi rond blijven. Tijdens het rijpen wordt de korst stevig en trekt het zout in de kaas. Hoe langer de kaas rijpt, hoe droger en pittiger ze wordt.

Bron 3 (opgave 3)

Dierenartsen komen regelmatig op de boerderij. Vier keer per jaar controleren zij bij alle boeren of de koeien nog wel gezond zijn, maar ze komen ook langs wanneer een koe ziek is of wanneer er een kalfje geboren moet worden.

Als de bevalling van een koe bijvoorbeeld moeilijk gaat, kan er een keizersnede worden gemaakt: de dierenarts maakt dan een sneetje in de buik van de koe zodat het kalfje er toch uit kan. Als de kalfjes last hebben van wormen, krijgen ze van de dierenarts een injectie waarmee de wormen verdwijnen.

Niet alle dierenartsen mogen koeien behandelen. Hiervoor hebben zij een speciaal diploma nodig. Ook zijn er strenge regels waaraan zij moeten voldoen.

Alle handelingen van de dierenarts, maar ook de medicijnen die de boer zelf aan zijn koeien geeft, worden geregistreerd in een speciaal boek: het logboek.

Studieteksten

GEbruik hierbij BRONNENBOEK BLZ. 5

Opgave 1

Lees bron 1.

Wat is het hoofdonderwerp van deze tekst?

Welke titel zou er boven deze tekst passen?

Op welke vraag geeft deze tekst een antwoord?

Opgave 2

Lees bron 2.

Bedenk een titel voor deze tekst.

Wat is het hoofdonderwerp van deze tekst?

Wat is de centrale vraag?

Opgave 3

Lees bron 3.

Je hebt informatie nodig over koeienrassen. Is deze tekst bruikbaar? Waarom wel/niet?

Wat is de centrale vraag die bij deze tekst past?

Bedenk een titel voor deze tekst.

Wat is het hoofdonderwerp?

Opgave 4

Je gaat een werkstuk maken over melk.

Bedenk eens drie onderwerpen die je zou willen behandelen?

Welke centrale vragen passen bij de onderwerpen die je gekozen hebt?

Opgave 5

Welke van de drie bronnen kun je gebruiken als je iets wilt weten over de volgende onderwerpen:

het maken van kaas

bron: _____

de geboorte van een kalfje

bron: _____

melk

bron: _____

pasteuriseren

bron: _____